

ZBIORY

Zbiory muzeum liczą 4868 poz. inwentarzowych z dziedziny archeologii, historii, etnografii i sztuki (wg stanu z dn. 31. 12. 2004).

Archeologia

Inwentarz archeologiczny liczy 629 pozycji i obejmuje zbiór znalezisk prehistorycznych z okolic Krotoszyna z okresu od środkowej epoki kamienia (8300-4300 l p.n.e.) aż po czasy pełnego średniowiecza (XIV-XV wiek). Są to m.in. mikrolityczne narzędzia krzemienne, kolekcja kamiennych siekierok i toporków, motyka rogowa, narzędzia, broń i ozdoby z brązu i żelaza (siekierki, sierp, groty oszczepów, noże, fragmenty bransolety, zapinki) oraz liczna ceramika z osad, grodzisk i cmentarzysk.

Największa część zbiorów archeologicznych pochodzi z badań terenowych przeprowadzonych na kilku stanowiskach w Krotoszynie i okolicy przez dra Dionizego Kosińskiego (archeologa i nauczyciela historii w miejscowym Liceum Ogólnokształcącym). Do najciekawszych znalezisk należą : fragment wiosła z z X wieku i drewniana obudowa studni z tego samego okresu, odkryte podczas eksploracji zespołu osadniczego Piaski-Rochy/k. Zdun (gród, osada, cmentarzysko pochodzące z czasów budowy państwa polskiego).

Zbiory archeologiczne eksponowane są tylko na wystawach czasowych.

Historia

Zbiory historyczne liczą blisko 2700 eksponatów. Są to dokumenty, fotografie, militaria, numizmaty i inne eksponaty dotyczące dziejów Krotoszyna i regionu z okresu od XVI do XX wieku.

Do najstarszych należą dokumenty i inne pamiątki dot. krotoszyńskiego rzemiosła, między innymi: księgi, przywileje, pieczęcie, naczynia, godła i ludy cechowe. Na uwagę zasługują: statut kuśnierzy z 1577 roku, przywileje dla cechów krawców z 1579 i szewców z 1600 roku, księga cechu krawieckiego z lat 1648-1876, pieczęć bednarzy z 1614 roku.

Obesłanie cechu szewców w Krotoszynie, XVIII w. (fot. K. Gacka)

Do grupy zabytków związanych z życiem dawnego miasta należą też: żelazne okowy więzienne z podziemi ratusza z XVII wieku., fragmenty XVIII-wiecznych urządzeń wodociągowych oraz pamiątki bractwa strzeleckiego (przywilej z 1677, broń, mundur, skrzynka na dokumenty, tarcze strzeleckie, liczne odznaczenia i krzyże nagrodowe, insygnia bractwa i in.).

Skrzynka na dokumenty Bractwa Strzeleckiego w Krotoszynie , XVIII w.
(*fol. K. Gacka*)

Okres zaborów ilustrują: biżuteria patriotyczna, obrazy , pocztówki i telegramy narodowe oraz dokumenty świadczące o udziale krotoszyńian w powstaniach narodowych (m.in. świadectwo chrztu Mariana Langiewicza – syna krotoszyńskiego lekarza, dyktatora w powstaniu 1863).

Do nielicznych pamiątek związanych z życiem społeczności żydowskiej w Krotoszynie należą kamienna macewa ze zniszczonego przez Niemców w latach II wojny światowej cmentarza oraz dwa XIX-wieczne modlitewniki z krotoszyńskiej drukarni B.L. Monascha.

W grupie militariów, z okresu od powstania wlkp. do II wojny światowej, znajdują się m.in. mundur i kosa powstańcze z 1919, wyposażenie wojskowe i osobiste żołnierzy krotoszyńskiego Pułku Piechoty Wlkp., mundury, naszywki i odznaki PSZ na Zachodzie i LWP. Szczególnie cenna jest kolekcja ponad 50 hełmów z okresu I i II wojny światowej.

Życie pod okupacją 1939-45 obrazują liczne dokumenty (m.in. świadectwo tajnego nauczania, pisma konspiracyjne), fotografie, pamiątki z więzień i obozów koncentracyjnych (ubrania, listy, numery obozowe, różańce z chleba i in.).

Kolekcja medali i numizmatów obejmuje odznaczenia wojskowe i państwowe, medale okolicznościowe i pamiątkowe oraz niewielki zbiór krotoszyńskich monet i banknotów.

Medal za I miejsce w drużynowym trójboju. Święto PW i WF – Krotoszyn 22 VI 1930 r.
(fot. K. Gacka)

Zbiory historyczne dopełniają sztandary różnych organizacji (m.in. “Sokoła” z 1896, Związku Powstańców i Wojaków z 1923, chóru “Harmonia”) oraz archiwalne fotografie i pocztówki obrazujące wygląd i życie miasta od końca XIX do poł. XX w.

Sztandar Związku Podoficerów Rezerwy / Koło Krotoszyn , 1927 rok
(fot. K. Gacka)

Etnografia

W skład zbiorów etnograficznych, liczących ok. 1240 obiektów wchodzi zabytki obrazujące tradycyjne zajęcia i życie wsi krotoszyńskiej na przełomie XIX i XX wieku.

Na uwagę zasługuje bogaty zestaw narzędzi rolniczych (radła, pługi, brony, włóki, sprzęt do zbioru i omlotu zbóż, jarzma, chomąta i in.), oraz narzędzia i wyroby rzemiosła wiejskiego (m.in. kompletny zestaw narzędzi włókienniczych).

Bogato reprezentowany jest sprzęt gospodarstwa domowego (liczne naczynia, prasy do sera, kierzynki, żelazka, maglownice i in.).

W zestawie obiektów z wystroju dawnego wnętrza mieszkalnego znajdują się: malowane skrzynie na odzież, miśniki, łóżka, komody, kołyski, liczne obrazy i figurki dewocyjne.

Skrzynia na odzież z Dąbrowy Krotoszyńskiej, 1861 rok (fot. K. Gacka)

Ważną grupę zabytków stanowią elementy krotoszyńskiego stroju ludowego (wołoszki, kamizele, szorce, kabotki oraz kolekcja ponad 40 czepców i kryzików haftowanych na tiulu).

Kryzik haftowany na tiulu, Benice ok. 1910
(fot. K. Gacka)

Rzeźbę ludową reprezentują XIX-wieczne figury z krzyży i kapliczek przydrożnych oraz prace współczesnych twórców (m.in. Władysława i Józefa Rybów z Kobierna oraz Kazimierza Frąckowiaka z Brzozy).

Szopka betlejemska. Rzeźba Władysława Ryby z Kobierna, 1978 rok
(fot. K. Gacka)

Sztuka

Zbiór ok. 300 obiektów, głównie obrazów związanych z regionem tematycznie lub przez osobę twórcy (m.in. grafiki, urodzonego w Koźminie absolwenta krotoszyńskiego Seminarium Nauczycielskiego - Stanisława Wojcieszńskiego "Wostana").

Do nielicznych w zbiorach przykładów dawnej rzeźby sakralnej należą barokowe figury Mojżesza i Aarona.

Helena Kasperska